2018-19-RE

CAUSA 2018-19-RE
(Janitskin c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 164-2018. Recurs d'empara

Aute del 7 de maig del 2018

BOPA núm. 29, del 16 de maig del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 d'abril del 2018, per la representació processal del Sr. Ilja Juhana Janitskin, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra els autes del 19 de març del 2018 i del 12 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10.1 de la Constitució i "*així mateix declarant que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa de la seva pròpia posició jurídica i el dret al recurs en l'ordre penal derivat de l'apartat 2 del mateix precepte constitucional, i reposant a la part recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries*". També sol·licita que s'acordi amb caràcter d'urgència la suspensió cautelar de l'extradició del recurrent per tal que aquest no sigui lliurat a les autoritats de la República de Finlàndia mentre no es decideixi sobre l'admissió a tràmit del recurs d'empara, compte tingut que en el decurs del procediment d'extradició s'ha produït la greu lesió dels drets fonamentals esmentats;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.1, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 27 d'abril del 2018;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 6 d'octubre del 2016, el Tribunal de primera instància de Helsinki va emetre l'ordre de

detenció provisional del Sr. Ilja Juhana Janitskin, la qual va ser difosa a nivell internacional per mitjà de l'Interpol, per la seva implicació en la comissió d'uns delictes d'incitació a la discriminació contra un grup ètnic, de recaptació de fons, de jocs d'atzar, de difamació amb agreujants, d'amenaces il·legals, contra la confidencialitat i contra els drets d'autor, amb penes màximes aplicables de fins a 3 anys de presó.

1.2. El 4 d'agost del 2017, després de ser detingut pel Servei de Policia, va ser posat a disposició de la batlle de guàrdia, la qual en aplicació de l'article 8 de la Llei qualificada d'extradició i de l'article 16 del Conveni europeu d'extradició, el va informar dels seus drets, va procedir al seu interrogatori amb assistència lletrada i li va traslladar el títol mitjançant el qual la República de Finlàndia sol·licitava la seva extradició. Aquell mateix dia, la batlle va decretar la seva presó provisional i va trametre la causa al Tribunal de Corts.

1.3. El 19 de desembre del 2017, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què decidia no atorgar l'extradició del Sr. Ilja Juhana Janitskin a la República de Finlàndia per defectes de forma en la sol·licitud de l'Estat requeridor.

1.4. El Ministeri Fiscal va interposar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 19 de març del 2018, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què decidia estimar aquest recurs i revocar l'aute dictat pel Tribunal de Corts.

1.5. La representació processal del Sr. Ilja Juhana Janitskin va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra aquesta decisió de la Sala Penal, per considerar que s'havien vulnerat els seus drets a la jurisdicció i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

1.6. El 12 d'abril del 2018, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va acordar, mitjançant aute, desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

1.7. El 13 d'abril del 2018, la representació processal del Sr. Ilja Juhana Janitskin va interposar un recurs d'empara contra les resolucions ressenyades de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

En aquest recurs demana que el Tribunal Constitucional atorgui l'empara sol·licitada i que declari la vulneració dels drets fonamentals al·legats i també sol·licita que s'acordi amb caràcter d'urgència la suspensió cautelar de l'extradició del recurrent per tal que aquest no sigui lliurat a les autoritats de la República de Finlàndia mentre no es decideixi sobre l'admissió a tràmit del recurs d'empara.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

- Aquesta part considera que la vulneració del seu dret a la jurisdicció derivaria d'una infracció de la legalitat processal, ja que la Sala Penal fa una aplicació incorrecta de l'article 13 del Conveni europeu d'extradició. Segons el seu parer, aquest precepte no permet, en cap cas, a l'òrgan jurisdiccional que està jutjant l'extradició corregir les mancances de forma i de fons observades en la demanda d'extradició, sent l'Estat requerit l'únic òrgan competent per fer-ho.

- L'article 1 g) del Conveni de Viena defineix el concepte de part i conclou que la part signant del Conveni europeu d'extradició va ser l'Estat andorrà, el qual està representat pel Govern d'Andorra, òrgan competent per tramitar les demandes d'extradició, per tant, l'òrgan jurisdiccional que està jutjant l'extradició no té cap competència i no pot sol·licitar complements d'informació, facultat reservada *ex lege* exclusivament al Govern d'Andorra.

- Per aquest motiu, considera que la decisió de la Sala Penal en aquest punt és arbitrària, il·lògica i no fonamentada en Dret.

- Pel que fa a la vulneració del dret a la defensa, al·lega que la Sala Penal ha canviat els fets inicials del procediment d'extradició i ha malmès així el principi d'igualtat d'armes entre les parts. L'aportació de documents de manera tardana vulnera el dret a la defensa i no respecta les disposicions de la Llei qualificada d'extradició que enumera els documents necessaris, degudament traduïts, que justifiquen l'extradició (articles 4 i 7). Mitjançant aquests requisits no solament s'ha de justificar la doble incriminació dels fets que donen lloc a la demanda, sinó que també s'ha d'establir que els fets esmentats han de ser punibles en els dos Estats amb una pena de privació de llibertat o amb una mesura de seguretat que aplicada en el seu grau màxim sigui igual o superior a 1 any de presó.

- En aquest cas, mancava la incorporació de la traducció de les disposicions legals aplicables, defecte que no podia ser esmenat pel Tribunal de Corts.

- Així mateix, considera que el Ministeri Fiscal no podia incorporar els documents mancants posteriorment a la presentació de la demanda d'extradició, cosa que va fer amb flagrant incompliment de la normativa processal d'extradició, una vegada celebrat el judici oral.

- Per acabar demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10.1 de la Constitució i "*així mateix declarant que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa de la seva pròpia posició jurídica i el dret al recurs en l'ordre penal derivat de l'apartat 2 del mateix precepte constitucional, i reposant a la part recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries.*"

També sol·licita que s'acordi amb caràcter d'urgència la suspensió cautelar de la seva extradició per tal que aquest no sigui lliurat a les autoritats de la República de Finlàndia mentre no es decideixi sobre l'admissió a tràmit del recurs d'empara.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts va considerar que la demanda d'extradició estava incompleta, ja que mancava la traducció de diversos documents, així com la informació de les penes assignades als delictes suposadament comesos. Per consegüent, la demanda no respectava l'article 7 c) de la Llei qualificada d'extradició i, per aquest motiu no es podia verificar que els fets fossin castigats per les lleis de l'Estat requeridor i de l'Estat requerit amb una pena de privació de llibertat igual o superior a 1 any (article 2 a) de la Llei qualificada esmentada).

- Aquest Tribunal va considerar que no li corresponia esmenar els defectes de forma de la demanda d'extradició; aquesta funció recau en l'Estat requerit, el qual, d'acord amb l'article 13 del Conveni europeu d'extradició, pot demanar a l'Estat requeridor les informacions complementàries necessàries.

- Finalment, manifestava que una vegada les actuacions es trobaven davant seu, ja no era possible complementar aquesta informació i que, per tant, havia de resoldre d'acord amb la documentació tramesa amb la demanda d'extradició.

- Per aquests motius, el Tribunal de Corts decidia no atorgar l'extradició del Sr. Ilja Juhana Janitskin a la República de Finlàndia.

2.3. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal declara, en primer lloc, que la pena assignada als delictes que s'imputen al recurrent, i que són objecte de la demanda d'extradició, es troba degudament precisada al foli 116 de les actuacions, on en llengua castellana s'indica que la pena màxima aplicable és com a mínim d'1 any de presó.

- En segon lloc, declara que, d'acord amb l'article 13 del Conveni europeu d'extradició, una autoritat nacional no pot condicionar una demanda d'extradició a requisits no previstos expressament en aquesta norma de valor supranacional; i que aquest Conveni -com tot conveni- ha d'interpretar-se de bona fe i amb voluntat de cooperar, salvat en els casos especials enumerats per ell mateix destinats a protegir els drets polítics, així com el dret a la vida o a prohibir el *non bis in idem* o bé a fer respectar la condició de reciprocitat de la incriminació. En aquest sentit, la Llei qualificada d'extradició exposa en els seus motius la necessitat d'una bona col·laboració internacional integrada per tal d'evitar impunibilitat dels delictes per raons de competència territorial.

- La Sala Penal manifesta que el Tribunal de Corts no pot interpretar el precepte esmentat de manera restrictiva afegint una condició formal que no existeix en la legislació aplicable i concloure que ja no pot complementar la informació.

- Al contrari, en la seva qualitat de tribunal representant del poder judicial de l'Estat requerit, és un òrgan competent per esmenar els defectes de forma de la demanda d'extradició.

- La Sala Penal afegeix que en nom del principi de coherència, cal destacar que la doctrina i la pràctica habitual del Tribunal de Corts en matèria de demandes d'extradició que necessiten ser completades, són admetre i sol·licitar a l'Estat requeridor tota la documentació complementària que sigui necessària, com per exemple, va ser el cas en una demanda emesa per l'Estat de Sèrbia.

- Per aquests motius, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia revoca l'aute dictat, el 19 de desembre del 2017, pel Tribunal de Corts i dona lloc a la demanda d'extradició del recurrent.

2.4. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal considera que les resolucions impugnades estan fonamentades en Dret i no es poden qualificar en absolut d'arbitràries, afegint que la interpretació efectuada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia coincideix plenament amb la doctrina assentada pels tribunals andorrans en matèria d'extradició. Considera també que el dret a la jurisdicció ha estat respectat, ja que s'ha donat resposta expressa, concreta i motivada a totes i a cadascuna de les peticions reiteradament formulades per la part recurrent.

- Pel que fa al dret a la defensa, el Ministeri Fiscal al·lega que la documentació que la part recurrent

considera aportada en un moment processal improcedent, va ser incorporada degudament el 3 de novembre del 2017, sense que en cap moment s'hagi produït cap variació dels fets que van motivar la demanda d'extradició del recurrent. Atès que la vista oral de la segona instància es va celebrar el 15 de febrer del 2018, la part recurrent va disposar de temps suficient per examinar aquesta documentació i no pot pretendre haver patit cap tipus d'indefensió.

- Per tant, el Ministeri Fiscal demana al Tribunal Constitucional que inadmeti a tràmit aquest recurs d'empara per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. En el marc d'un procés d'extradició instat per les autoritats competents de la República de Finlàndia, el 19 de desembre del 2017, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què decidia no atorgar l'extradició al recurrent actual en empara. Un cop interposat el corresponent recurs d'apel·lació, el Tribunal Superior de Justícia el va estimar, mitjançant un aute del 19 de març del 2018, i, en conseqüència, va donar lloc a la demanda d'extradició. Una vegada tramitat el procediment de l'article 18 de la Llei transitòria de procediments judicials al que remet l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va acordar desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions per aute del 12 d'abril del 2018. Amb data del dia següent, 13 d'abril, es va presentar un recurs d'empara davant aquest Tribunal Constitucional. Tot i no constar en les actuacions, constitueix un fet notori que el recurrent va ser lliurat a la frontera amb el Regne d'Espanya a les autoritats fineses el mateix 13 d'abril del 2018 a mig matí.

El recurs d'empara manifesta que la seva pretensió es fonamenta en la suposada vulneració de diversos drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, en concret, els drets a la jurisdicció i a la defensa. Finalment, en un "*Altressí*" sol·licita que s'acordi, amb caràcter d'urgència, la suspensió cautelar de l'extradició.

3.2. La Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al seu article 36.1 b) disposa que el demandant ha d'expressar "*El relat de fets que han donat lloc, en el seu cas, a la lesió constitucional que s'al·legui*", i a l'article 37.1 preceptua que "L*'absència d'algun dels requisits determinats a l'article anterior donarà lloc a la inadmissibilitat de la demanda*". D'acord amb aquests preceptes, una constant jurisprudència d'aquest Tribunal declara que en aquest tràmit d'admissió cal examinar si la demanda d'empara interposada per la part recurrent té contingut suficient com per justificar una resolució de fons per part del Tribunal Constitucional. És a dir, si la lesió constitucional que s'al·lega té la virtualitat suficient per endegar el procés d'empara.

En aquesta presa de decisió s'ha de tenir ben present, en primer terme, la funció i la singularitat del recurs d'empara. D'acord amb l'article 41.1 de la Constitució els drets i llibertats reconeguts en els capítols III i IV són tutelats pels tribunals ordinaris i el Tribunal Constitucional, com a intèrpret suprem de la Constitució (article 95) mitjançant el procediment excepcional del recurs d'empara, ha de vetllar que les decisions jurisdiccionals no vulnerin els drets i llibertats esmentats. La funció del Tribunal Constitucional només es posa en activitat quan aquella persona que demana l'empara constitucional, al mateix temps fonamenta amb suficiència i rigor que el jutge o el tribunal no li va prestar la protecció constitucionalment deguda.

D'aquesta manera, l'esgotament de la via judicial prèvia a l'empara constitucional, ha de ser entès en

el seu sentit material, és a dir, com a exigència que el recurs d'empara justifiqui amb rigor i suficiència per quina raó el jutge o el tribunal davant del qual es va demanar la tutela d'un dret fonamental, va resoldre la seva demanda de manera incompatible amb el dret fonamental en presència.

3.3. El Tribunal Constitucional no actua, per consegüent, com a una ulterior instància revisora de l'actuació dels tribunals ordinaris, sinó que només actua quan se li planteja un *novum iudicium* amb l'única pretensió de constitucionalitat o de tutela de drets fonamentals. I així quan els òrgans de la jurisdicció ordinària han donat una resposta expressa i fonamentada sobre la suposada vulneració dels drets fonamentals, només procedirà una intervenció del Tribunal Constitucional si s'acredita la manca de fonamentació o un error rellevant en la resolució de la qual es tracti. Sense, però, que sigui admissible una revisió *prioris instantiae*, un nou replantejament d'allò que ja va ser plantejat i desestimat davant la jurisdicció ordinària. Aquesta realitat es manifesta amb tota claredat, tant en el supòsit en què les resolucions de la jurisdicció ordinària són substancialment conformes i concurrents, com en els casos de discrepància –i àdhuc de contradicció- entre els diversos òrgans judicials, com es produeix en el cas que ens ocupa. La decisió constitucional en cap cas pot constituir una manera de resoldre la discrepància ni de dirimir la discòrdia entre resolucions d'instància, subjectes al principi de competència i de jerarquia.

3.4. Aquest Tribunal en l'aute del 14 de novembre del 2016, recaigut en la causa 2016-29-RE, ja va establir que els procediments d'extradició són matèria de dret ordinari i que la seva resolució és competència de la jurisdicció ordinària. El Tribunal Constitucional no és una tercera instància, ni un tribunal ordinari d'apel·lació o de cassació. Només intervé en cas de lesió d'un dret fonamental protegit per la Constitució, en aquest cas un recurs contra la possible vulneració de l'article 10 de la Constitució en el procediment d'extradició que s'ha decidit a Andorra. A aquest Tribunal Constitucional no li correspon, doncs, la determinació del contingut material de la legislació vigent, ni l'aplicació de les normes en vigor a Andorra sobre l'extradició (la Llei qualificada d'extradició i el Conveni europeu d'extradició), ni la seva interpretació, matèries que són competència dels tribunals ordinaris.

3.5. Ateses les consideracions anteriors, la demanda d'empara no pot prosperar, ja que l'argumentació bàsica del recurrent es contrau a: 1) entendre que la Sala Penal ha fet una aplicació incorrecta de l'article 13 del Conveni europeu d'extradició, en haver corregit les mancances observades en la demanda d'extradició; i, 2) considerar que l'aportació de nous documents, en moment processal improcedent, li ha produït indefensió per vulneració del dret fonamental a la defensa. Els dos motius del recurs es troben estretament connectats i, pel que respecta al primer, el recurrent reprodueix substancialment les tesis del fonamentat aute del Tribunal de Corts que no va donar lloc a l'extradició. Nogensmenys, la Sala Penal va fer una interpretació i una aplicació diferents de la Llei qualificada d'extradició i del Conveni europeu d'extradició, que és aquella que ha de prosperar en no advertir-se en el seu raonament cap element poc fonamentat, il·lògic, incoherent o arbitrari. En aquest mateix sentit, i no com contràriament pretén el recurrent en al·legar-la, cal interpretar la sentència d'aquest Tribunal Constitucional del 15 de març del 2011, recaiguda en la causa 2010-34-RE, que va desestimar un recurs d'empara en què també es denunciava la vulneració del dret a la jurisdicció.

3.6. La part recurrent demana finalment en un "*Altressí*", que aquest Tribunal acordi, amb caràcter d'urgència la suspensió cautelar de l'extradició. Ho fa en un moment en el qual ja era coneguda la data de lliurament de la persona extraditada i, en conseqüència, que era pràcticament impossible que es reunís el Tribunal Constitucional per analitzar, estudiar i decidir la qüestió.

Procedeix recordar al respecte que ni la Constitució ni la Llei qualificada del Tribunal Constitucional contemplen la possibilitat que, en la seva organització i funcionament, hi hagi una "*situació de guàrdia*" per resoldre amb caràcter d'urgència. Així mateix, ni la Constitució, ni la Llei qualificada del Tribunal Constitucional atorguen competència al president o a un sol magistrat per pronunciar-se individualment en cas d'urgència. D'altra banda, l'article 33.2 preveu sessions extraordinàries que han de ser convocades amb un mínim de tres dies d'antelació quan raons de necessitat ho exigeixin. I, finalment, l'article 94 ordena un procediment amb diversos tràmits que preceptivament s'han d'acomplir i que no poden tenir efecte en un brevíssim espai de temps.

Per totes aquestes raons, la petició de suspensió cautelar de l'extradició era, en el moment en el qual va ser formulada, d'impossible decisió i actualment ha de ser desestimada al no ser admès a tràmit el recurs d'empara.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2018-19-RE interposat per la representació processal del Sr. Ilja Juhana Janitskin contra l'aute del Tribunal Superior de Justícia del 12 d'abril del 2018 que va desestimar l'incident de nul·litat d'actuacions interposat contra l'aute del mateix Tribunal del 19 de març del 2018, el qual va revocar l'aute del Tribunal de Corts del 19 de desembre del 2017 i, en definitiva, donava lloc a l'extradició del recurrent. Tot, en base a la manca de contingut constitucional de les seves pretensions.

2. Desestimar la sol·licitud, efectuada amb caràcter d'urgència, de la suspensió cautelar de l'extradició.

3. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

4. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 7 de maig del 2018.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat